

Svensk författningssamling

Lag om ändring i rättegångsbalken

Utfärdad den 12 november 2020

SFS 2020:918

Publicerad
den 17 november 2020

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om rättegångsbalken²

dels att 12 kap. 10 § ska upphöra att gälla,

dels att 12 kap. 8, 9 och 15 §§, 15 kap. 5 §, 17 kap. 10 §, 21 kap. 2 §, 30 kap. 8 §, 33 kap. 2 och 3 §§, 45 kap. 4 och 16 §§ och 48 kap. 9, 10 och 17 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 33 kap. 1 a, 2 a och 3 a §§, av följande lydelse.

12 kap.

8 § Om en part vill föra talan genom ombud, ska parten ge ombudet fullmakt muntligen inför rätten eller skriftligen.

En skriftlig fullmakt ska vara egenhändigt undertecknad av parten. Om fullmakten skrivs under elektroniskt, ska det göras med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, i den ursprungliga lydelsen.

9 §³ En skriftlig fullmakt ska ges in när ombudet första gången för talan i målet. En fullmakt behöver emellertid inte ges in för att anmäla missnöje med ett beslut.

En elektroniskt underskriven fullmakt ska ges in på ett sådant sätt att rätten kan kontrollera att fullmakten inte är återkallad av parten. Andra fullmakter ska ges in i original.

Om en fullmakt inte finns tillgänglig när den ska ges in, ska rätten ge ombudet tid att ge in den. Är ett uppskov olägligt, får rätten fortsätta med handläggningen av målet, dock utan att meddela dom eller slutligt beslut. Utfärdas fullmakt, ska behörigheten anses innefatta ombudets tidigare åtgärder i rättegången.

Anser rätten att det är ovisst om en parts underskrift på fullmakten är riktig, får rätten ge anstånd för att undanröja ovissheten.

En fullmakt i original ska på begäran återlämnas till ombudet.

¹ Prop. 2019/20:189, bet. 2020/21:JuU4, rskr. 2020/21:30.

² Senaste lydelse av 12 kap. 10 § 1974:573.

³ Senaste lydelse 2000:172.

15 § Ett ombuds behörighet enligt 14 § får inskränkas endast i fråga om rätten att väcka talan, att ta emot delgivning av stämning, att ingå förlikning, att söka verkställighet av rättens dom eller att ta emot ersättning för rättegångskostnad som tillerkänts parten. Om någon annan inskränkning har skett, är den utan verkan.

En inskränkning i ombudets behörighet gäller inte mot rätten eller motparten innan de har upplysts om den muntligen inför rätten eller skriftligen.

15 kap.

5 §⁴ Ett beslut om en åtgärd som avses i detta kapitel meddelas av den domstol där rättegången är anhängig. Om någon rättegång inte är anhängig, gäller i fråga om behörig domstol vad som är föreskrivet om tvistemål. Vad som sägs om inskränkning av domstols behörighet i fråga om tvist som ska tas upp i annan ordning än inför domstol ska dock inte tillämpas.

En fråga om en åtgärd enligt detta kapitel får tas upp endast på yrkande. Om någon rättegång inte är anhängig, ska yrkandet framställas skriftligen i en ansökan som ska vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller sökandens ombud.

Ett yrkande får inte bifallas utan att motparten har getts tillfälle att yttra sig. Om det är fara i dröjsmål, får dock rätten omedelbart bevilja åtgärden att gälla tills vidare.

Beträffande behandlingen i övrigt av en fråga angående en åtgärd som avses i 1, 2 eller 3 § då någon rättegång inte är anhängig tillämpas vad som gäller när en sådan fråga uppkommer i en rättegång. Ett yrkande av sökandens motpart om ersättning för kostnad får dock prövas i samband med avgörandet av frågan om åtgärden.

17 kap.

10 §⁵ En dom ska sättas upp särskilt och skrivas under av de lagfarna domare som har deltagit i avgörandet.

Om en dom skrivs under elektroniskt, ska det göras med en sådan elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i förordning (EU) nr 910/2014, i den ursprungliga lydelsen.

21 kap.

2 §⁶ Den misstänkte är skyldig att infinna sig personligen vid en huvudförhandling i tingsrätten eller hovrätten. En sådan skyldighet gäller dock inte om målet kan avgöras även om den misstänkte inte infinner sig vid huvudförhandlingen och den misstänktes närvaro kan antas vara utan betydelse för utredningen.

Vid huvudförhandling i Högsta domstolen är den misstänkte skyldig att infinna sig personligen, om domstolen finner att den misstänktes närvaro är nödvändig för utredningen.

Vid ett sammanträde för förberedelse och vid annan förhandling är den misstänkte skyldig att infinna sig personligen, om den misstänktes närvaro kan antas främja syftet med sammanträdet.

⁴ Senaste lydelse 1981:828.

⁵ Senaste lydelse 2018:499.

⁶ Senaste lydelse 2009:344.

Om den misstänkte är skyldig att infinna sig personligen ska rätten besluta om detta.

När den misstänkte inte är skyldig att infinna sig personligen, får den misstänktes talan föras genom ombud. I fråga om ombud gäller 12 kap. Ett ombud som är offentlig försvarare för den misstänkte behöver dock inte ge in en skriftlig fullmakt annat än om rätten anser att det behövs.

30 kap.

8 §⁷ En dom ska sättas upp särskilt och skrivas under av de lagfarna domare som har deltagit i avgörandet.

Om en dom skrivs under elektroniskt, ska det göras med en sådan elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i förordning (EU) nr 910/2014, i den ursprungliga lydelsen.

33 kap.

1 a § En ansökan som enligt en bestämmelse i denna balk ska vara egenhändigt undertecknad får skrivas under med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i förordning (EU) nr 910/2014, i den ursprungliga lydelsen.

2 §⁸ En part som ger in en inlaga eller någon annan handling ska på begäran av rätten tillhandahålla så många papperskopior av handlingen som behövs för översändande till övriga parter. Om rätten har begärt sådana kopior men inte fått några, får rätten framställa kopiorna på partens bekostnad.

2 a § En handling ska bekräftas av avsändaren om rätten anser att det behövs.

3 §⁹ En handling har kommit in till domstolen den dag som handlingen når domstolen eller en behörig befattningshavare.

Om en handling genom en postförsändelse eller en avi om en betald postförsändelse som innehåller handlingen har nått domstolen eller en behörig befattningshavare en viss dag, ska handlingen dock anses ha kommit in närmast föregående arbetsdag, om det inte framstår som osannolikt att handlingen eller avin redan den föregående arbetsdagen skilts av för domstolen på ett postkontor.

En handling som finns i domstolens postlåda när domstolen tömmer den första gången en viss dag ska anses ha kommit in närmast föregående arbetsdag.

3 a § Om rätten ska underrätta någon om innehållet i en handling eller om något annat, får det göras genom delgivning. Delgivning ska användas om det är särskilt föreskrivet eller om det med hänsyn till syftet med bestämmelsen om underrättelse framgår att delgivning bör ske, men bör i övrigt användas bara om det är påkallat med hänsyn till omständigheterna.

45 kap.

4 §¹⁰ I stämningsansökan ska åklagaren uppge

⁷ Senaste lydelse 2018:499.

⁸ Senaste lydelse 1990:1411.

⁹ Senaste lydelse 1994:1034.

¹⁰ Senaste lydelse 2016:562. Ändringen innebär bl.a. att femte stycket tas bort.

1. den tilltalade,
2. målsäganden, om någon sådan finns,
3. den brottsliga gärningen med uppgift om tid och plats för dess förövande och de övriga omständigheter som behövs för dess kännetecknande samt de bestämmelser som är tillämpliga,
4. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt
5. de omständigheter som gör domstolen behörig, om inte behörigheten framgår på annat sätt.

Vill åklagaren i samband med att åtalet väcks även väcka talan om enskilt anspråk enligt 22 kap. 2 §, ska åklagaren i ansökan lämna uppgift om anspråket och de omständigheter som det grundas på samt de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Om den tilltalade är eller har varit anhållen eller häktad på grund av misstanke om brott som omfattas av åtalet, ska åklagaren ange detta i stämningsansökan. Uppgift ska dessutom lämnas om tiden för frihetsberövandet.

Har åklagaren några önskemål om hur målet ska handläggas, bör dessa anges i stämningsansökan.

16 §¹¹ En stämning som utfärdas av åklagaren ska ha det innehåll som i 4 § anges om stämningsansökan.

I stämningen ska åklagaren dessutom förelägga den tilltalade att, inom en viss tid som åklagaren bestämmer, muntligen eller skriftligen hos rätten ange de bevis som han eller hon vill åberopa vid huvudförhandlingen och vad som ska styrkas med varje särskilt bevis. Det gäller dock inte om åklagaren på grund av den tilltalades erkännande eller någon annan omständighet finner att det är uppenbart att bevis inte kommer att anges av den tilltalade. Om det är lämpligt, får åklagaren i stämningen kalla den tilltalade till huvudförhandling.

En åklagare som sätter ut ett mål till huvudförhandling ska följa de föreskrifter om tiden för huvudförhandling som meddelats av rätten. Åklagaren får ombesörja sådana kallelser och förelägganden som avses i 15 §.

Stämningen och handlingar som är fogade till den ska delges den tilltalade. Uppgift om målsägandes eller vittnens ålder, yrke och bostadsadress, som saknar betydelse för åtalet, ska inte framgå av de handlingar som delges. Sedan stämningen delgetts ska bevis om detta ges in till rätten. När sådana kallelser och förelägganden som avses i tredje stycket har delgetts, ska de med bevis om delgivning ges in till rätten.

Frågor om utdömande av vite som förelagts i en kallelse med stöd av tredje stycket prövas av rätten utan särskild ansökan.

48 kap.

9 §¹² Ett strafföreläggande godkänns genom att den misstänkte skriver under och till behörig mottagare lämnar en förklaring, att han eller hon erkänner gärningen och godtar det straff och den särskilda rättsverkan samt det enskilda anspråk som tagits upp i föreläggandet. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vem som ska ta emot en sådan förklaring.

Om en förklaring lämnas elektroniskt, ska den skrivas under med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i förordning (EU) nr 910/2014, i den ursprungliga lydelsen.

¹¹ Senaste lydelse 2002:440.

¹² Senaste lydelse 2018:499.

10 §¹³ Ett skriftligt godkännande av ett strafföreläggande som inte avser villkorlig dom, får i den misstänktes ställe lämnas av den som är ombud för den misstänkte, om en skriftlig fullmakt ges in till åklagaren. Fullmakten ska, utöver vad som följer av 12 kap., innehålla

1. en förklaring att ombudet har rätt att godkänna ett strafföreläggande på den misstänktes vägnar,

2. uppgift om det brott som godkännandet får avse, varvid brottets art samt tiden och platsen för dess begående ska anges, samt

3. uppgift om den högsta bötespåföljd, den särskilda rättsverkan och det enskilda anspråk som den misstänkte är villig att godta.

Om en sådan fullmakt har getts in till åklagaren får ombudet ta emot handlingar i saken på den misstänktes vägnar.

17 §¹⁴ Ett föreläggande av ordningsbot ska innehålla uppgift om den polisman som har utfärdat föreläggandet samt sådana uppgifter som avses i 6 § 2, 3 och 5. Bestämmelserna i 7–9, 11 och 12 a §§ gäller även i fråga om föreläggande av ordningsbot. Vad som sägs om åklagare i 12 a § ska då i stället avse polisman.

Om en sådan förklaring som avses i 9 § andra stycket i fråga om ordningsbot lämnas i närvaro av en polisman, får den i stället skrivas under med en sådan elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i förordning (EU) nr 910/2014, i den ursprungliga lydelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

På regeringens vägnar

MORGAN JOHANSSON

Anneli Skoglund
(Justitiedepartementet)

¹³ Senaste lydelse 1996:1462.

¹⁴ Senaste lydelse 2018:499.